

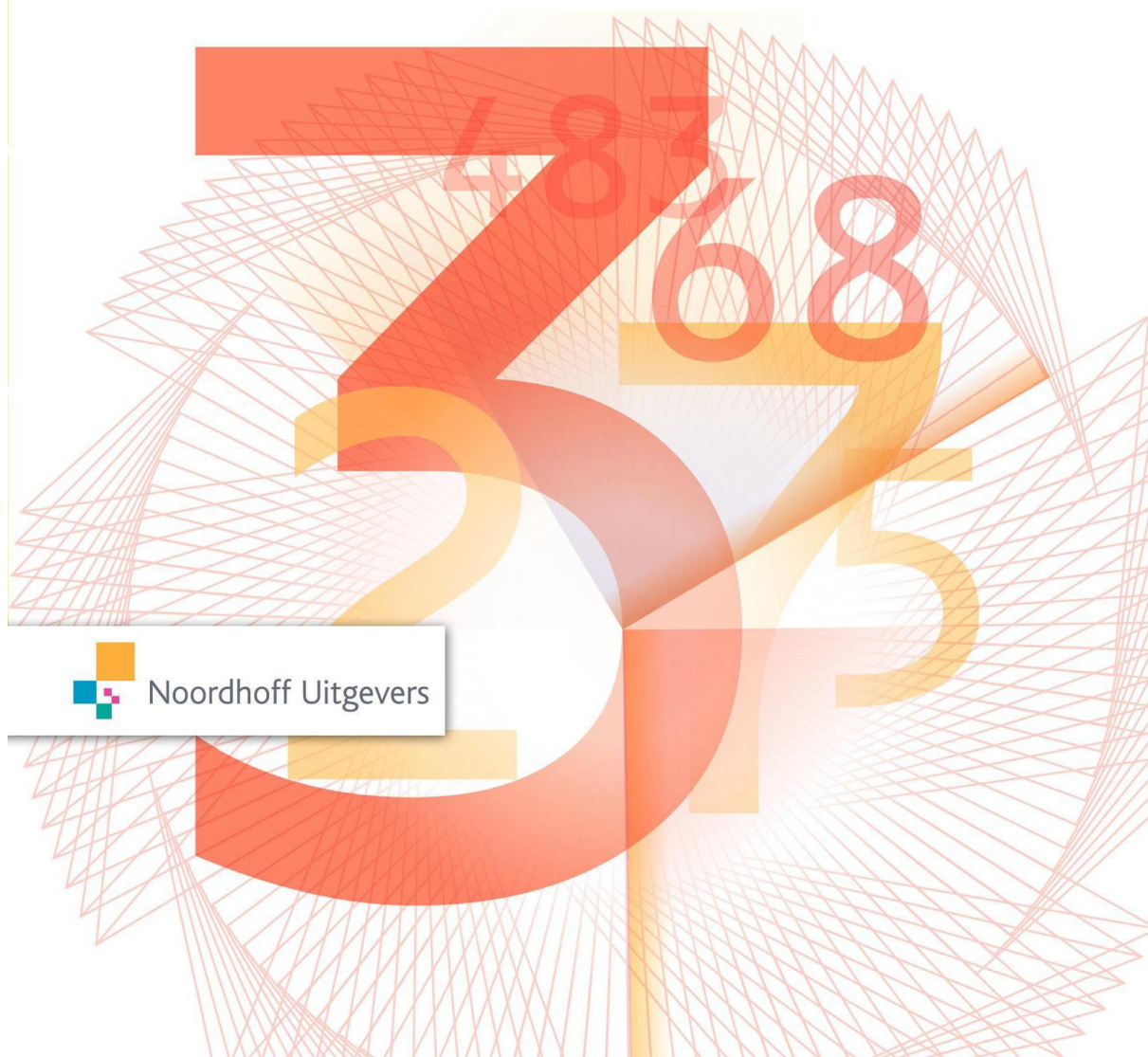
UITWERKINGEN
DEEL 1

WISKUNDE

12E EDITIE

3 HAVO

& GETAL & RUIMTE

Noordhoff Uitgevers

2 Gelijkvormigheid en hellingen

Voorkennis Rechthoekige driehoeken

Bladzijde 50

- 1 In $\triangle DEF$ is $\angle D = 90^\circ$, dus $DE^2 + DF^2 = EF^2$.
 In $\triangle KLM$ is $\angle K = 90^\circ$, dus $KL^2 + KM^2 = LM^2$.
 In $\triangle PQR$ is $\angle R = 90^\circ$, dus $PR^2 + QR^2 = PQ^2$.

- 2 In $\triangle ABC$ is $\angle A = 90^\circ$, dus $AB^2 + AC^2 = BC^2$.
 In $\triangle ABD$ is $\angle D = 90^\circ$, dus $AD^2 + BD^2 = AB^2$.
 In $\triangle ACD$ is $\angle D = 90^\circ$, dus $AD^2 + CD^2 = AC^2$.

Bladzijde 51

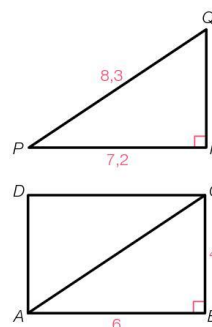
- 3 In $\triangle ABC$ is $\angle C = 90^\circ$, dus $AC^2 + BC^2 = AB^2$
 $4^2 + 2^2 = AB^2$
 $AB^2 = 16 + 4 = 20$
 $AB = \sqrt{20} \approx 4,47$ cm
 In $\triangle KLM$ is $\angle K = 90^\circ$, dus $KL^2 + KM^2 = LM^2$
 $2,5^2 + 5^2 = LM^2$
 $LM = \sqrt{6,25 + 25} = \sqrt{31,25}$
 $LM = \sqrt{31,25} \approx 5,59$ cm

- 4 In $\triangle ABC$ is $\angle A = 90^\circ$, dus $AB^2 + AC^2 = BC^2$
 $3,5^2 + AC^2 = 5^2$
 $AC^2 = 25 - 12,25 = 12,75$
 $AC = \sqrt{12,75} \approx 3,57$ cm
 In $\triangle PQR$ is $\angle R = 90^\circ$, dus $PR^2 + QR^2 = PQ^2$
 $5,5^2 + QR^2 = 6,5^2$
 $QR^2 = 42,25 - 30,25 = 12$
 $QR = \sqrt{12} \approx 3,46$ cm

- 5 $CD = 3 : 2 = 1,5$ cm
 In $\triangle BCD$ is $\angle D = 90^\circ$, dus $CD^2 + BD^2 = BC^2$
 $1,5^2 + 4,2^2 = BC^2$
 $BC^2 = 2,25 + 17,64 = 19,89$
 $BC = \sqrt{19,89} \approx 4,46$ cm
 In $\triangle DFG$ is $\angle G = 90^\circ$, dus $DG^2 + FG^2 = DF^2$
 $DG^2 + 4^2 = 4,6^2$
 $DG^2 = 21,16 - 16 = 5,16$
 $DG = \sqrt{5,16} = 2,271\dots$
 Dus $DE = 2 \cdot 2,271\dots \approx 4,54$ cm.
 In $\triangle PQR$ is $\angle Q = 90^\circ$, dus $PQ^2 + QR^2 = PR^2$
 $3,6^2 + QR^2 = 4,8^2$
 $QR^2 = 23,04 - 12,96 = 10,08$
 $QR = \sqrt{10,08} \approx 3,17$ cm

- 6 a Zie de figuur hiernaast.
 In $\triangle PQR$ is $\angle R = 90^\circ$, dus $PR^2 + QR^2 = PQ^2$
 $7,2^2 + QR^2 = 8,3^2$
 $QR^2 = 68,89 - 51,84 = 17,05$
 $QR = \sqrt{17,05} \approx 4,13$ cm

- b Zie de figuur hiernaast.
 In $\triangle ABC$ is $\angle B = 90^\circ$, dus $AB^2 + BC^2 = AC^2$
 $6^2 + 4^2 = AC^2$
 $AC^2 = 36 + 16 = 52$
 $AC = \sqrt{52} \approx 7,21$ cm
 Dus elke diagonaal is 7,21 cm.

2.1 Kruisproducten

Bladzijde 52

$$1 \quad \begin{array}{c|c|c|c|c} 3 & 12 & 2 & 20 & 300 \\ \hline 5 & 20 & 3\frac{1}{3} & 33\frac{1}{3} & 500 \end{array}$$

- 2 $2 \cdot 25 = 50$ en $10 \cdot 5 = 50$, dus $2 \cdot 25 = 10 \cdot 5$.
 $10 \cdot 21 = 210$ en $14 \cdot 15 = 210$, dus $10 \cdot 21 = 14 \cdot 15$.
 De twee vermenigvuldigingen hebben steeds dezelfde uitkomst.

Bladzijde 53

$$3 \quad \mathbf{a} \quad x = \frac{8 \cdot 96}{15} = 51,2$$

$$\mathbf{b} \quad \begin{aligned} 7(x+1) &= 2(x-5) \\ 7x+7 &= 2x-10 \\ 7x-2x &= -10-7 \\ 5x &= -17 \\ x &= \frac{-17}{5} = -3,4 \end{aligned}$$

$$\mathbf{c} \quad \begin{aligned} 2x &= 4(1,5-x) \\ 2x &= 6-4x \\ 2x+4x &= 6 \\ 6x &= 6 \\ x &= 1 \end{aligned}$$

$$4 \quad \mathbf{a} \quad x = \frac{4 \cdot 7}{2} = 14$$

$$\mathbf{b} \quad x = \frac{2,3 \cdot 12}{4} = 6,9$$

$$\mathbf{c} \quad x = \frac{18 \cdot 20}{16} = 22,5$$

$$5 \quad \mathbf{a} \quad \begin{aligned} 5(x-1) &= 3(x+3) \\ 5x-5 &= 3x+9 \\ 5x-3x &= 9+5 \\ 2x &= 14 \\ x &= 7 \end{aligned}$$

$$\mathbf{b} \quad \begin{aligned} 3(2x+1) &= 4(x-1) \\ 6x+3 &= 4x-4 \\ 6x-4x &= -4-3 \\ 2x &= -7 \\ x &= \frac{-7}{2} = -3,5 \end{aligned}$$

$$\mathbf{c} \quad \begin{aligned} 12(x-1) &= 5 \cdot 7,2 \\ 12x-12 &= 36 \\ 12x &= 36+12 \\ 12x &= 48 \\ x &= 4 \end{aligned}$$

$$6 \quad \mathbf{a} \quad \begin{aligned} 2(x-5) &= 7(x+1) \\ 2x-10 &= 7x+7 \\ 2x-7x &= 7+10 \\ -5x &= 17 \\ x &= \frac{17}{-5} = -3,4 \end{aligned}$$

$$\mathbf{b} \quad \begin{aligned} 7,9x &= 2,3(3x+2) \\ 7,9x &= 6,9x+4,6 \\ 7,9x-6,9x &= 4,6 \\ x &= 4,6 \end{aligned}$$

$$\mathbf{c} \quad x = \frac{15 \cdot 9}{4} = 33,75$$

Bladzijde 54

$$7 \quad \mathbf{a} \quad \begin{array}{c|c} 5 & 11 \\ p & 18 \end{array} \text{ geeft } p = \frac{5 \cdot 18}{11} \approx 8,2$$

$$\begin{array}{c|c} 11 & q \\ 18 & 10 \end{array} \text{ geeft } q = \frac{11 \cdot 10}{18} \approx 6,1$$

$$\mathbf{b} \quad \begin{array}{c|c} p & 1,6 \\ 5 & 2,1 \end{array} \text{ geeft } p = \frac{5 \cdot 1,6}{2,1} \approx 3,8$$

$$\begin{array}{c|c} 1,6 & q \\ 2,1 & 1,5 \end{array} \text{ geeft } q = \frac{1,6 \cdot 1,5}{2,1} \approx 1,1$$

$$\mathbf{c} \quad \begin{array}{c|c} 16 & p \\ 45 & 43 \end{array} \text{ geeft } p = \frac{16 \cdot 43}{45} \approx 15,3$$

$$\begin{array}{c|c} 16 & 59 \\ 45 & q \end{array} \text{ geeft } q = \frac{45 \cdot 59}{16} \approx 165,9$$

$$\begin{array}{l} \text{8} \quad \frac{18}{23} \mid \frac{x}{17} \text{ geeft } x = \frac{18 \cdot 17}{23} \approx 13,30 \\ \frac{18}{23} \mid \frac{y}{53} \text{ geeft } y = \frac{18 \cdot 53}{23} \approx 41,48 \\ \frac{18}{23} \mid \frac{73}{z} \text{ geeft } z = \frac{23 \cdot 73}{18} \approx 93,28 \end{array}$$

$$\text{9 a} \quad \frac{19}{6} \mid \frac{x}{11} \text{ geeft } x = \frac{11 \cdot 19}{6} \approx 34,83$$

$$\frac{19}{6} \mid \frac{67}{y} \text{ geeft } y = \frac{6 \cdot 67}{19} \approx 21,16$$

$$\text{b} \quad \frac{8}{23} \mid \frac{x-2}{x} \text{ geeft } \begin{array}{l} 23(x-2) = 8x \\ 23x - 46 = 8x \\ 23x - 8x = 46 \\ 15x = 46 \\ x = \frac{46}{15} \approx 3,07 \end{array}$$

$$\frac{8}{23} \mid \frac{y-1}{y+3} \text{ geeft } \begin{array}{l} 23(y-1) = 8(y+3) \\ 23y - 23 = 8y + 24 \\ 23y - 8y = 24 + 23 \\ 15y = 47 \\ y = \frac{47}{15} \approx 3,13 \end{array}$$

2.2 Gelijkvormigheid

Bladzijde 55

$$\text{10 a} \quad \frac{DE}{AB} = \frac{3}{2} = 1,5, \frac{DF}{AC} = \frac{2,7}{1,8} = 1,5 \text{ en } \frac{EF}{BC} = \frac{4,5}{3} = 1,5.$$

Dus $\triangle DEF$ is een vergroting van $\triangle ABC$ met vergrotingsfactor 1,5.

$$\text{b} \quad \angle D = \angle A, \angle E = \angle B \text{ en } \angle F = \angle C$$

Bladzijde 56

$$\text{11 a} \quad \angle A = \angle Q, \angle B = \angle R \text{ en } \angle C = \angle P$$

$$\text{b} \quad \triangle ABC \sim \triangle QRP$$

$$\text{c} \quad \begin{array}{c|c|c} AB & BC & AC \\ \hline QR & RP & QP \end{array}$$

$$\text{12 a} \quad \triangle ABC \sim \triangle FDE$$

$$\text{b} \quad \begin{array}{c|c|c} AB & BC & AC \\ \hline FD & DE & FE \end{array}$$

Bladzijde 57

- 13 a $\triangle DEF \sim \triangle GHF$
 b In $\triangle FGH$ is $\angle F = 90^\circ$, dus $GH^2 = FG^2 + FH^2$
 $GH^2 = 5,1^2 + 6,8^2 = 72,25$
 $GH = \sqrt{72,25} = 8,5$

$$\frac{DE}{GH} \mid \frac{EF}{HF} \mid \frac{DF}{GF} \text{ geeft } \frac{13}{8,5} \mid \frac{EF}{6,8} \mid \frac{DF}{5,1}$$

$$\frac{13}{8,5} \mid \frac{EF}{6,8} \text{ geeft } EF = \frac{13 \cdot 6,8}{8,5} = 10,4$$

$$EH = EF - FH = 10,4 - 6,8 = 3,6$$

- 14 a $\triangle KLM \sim \triangle RQP$

$$\frac{KL}{RQ} \mid \frac{LM}{QP} \mid \frac{KM}{RP} \text{ geeft } \frac{14}{23} \mid \frac{LM}{35} \mid \frac{KM}{31}$$

$$\frac{14}{23} \mid \frac{KM}{31} \text{ geeft } KM = \frac{14 \cdot 31}{23} \approx 18,9$$

$$\frac{14}{23} \mid \frac{LM}{35} \text{ geeft } LM = \frac{14 \cdot 35}{23} \approx 21,3$$

- 15 a $\triangle ABC \sim \triangle EBD$

$$\frac{AB}{EB} \mid \frac{BC}{BD} \mid \frac{AC}{ED} \text{ geeft } \frac{6,1}{EB} \mid \frac{3,2}{BD} \mid \frac{4,3}{7,6}$$

$$\frac{3,2}{BD} \mid \frac{4,3}{7,6} \text{ geeft } BD = \frac{3,2 \cdot 7,6}{4,3} \approx 5,7$$

$$\frac{6,1}{EB} \mid \frac{4,3}{7,6} \text{ geeft } BE = \frac{6,1 \cdot 7,6}{4,3} \approx 10,8$$

- 16 a $\triangle PQT \sim \triangle RQS$

$$\frac{PQ}{RQ} \mid \frac{QT}{QS} \mid \frac{PT}{RS} \text{ geeft } \frac{PQ}{12} \mid \frac{32,5}{QS} \mid \frac{PT}{5}$$

Om PQ te berekenen, heb je óf van de tweede kolom óf van de derde kolom beide getallen nodig, maar die zijn niet gegeven.

- c In $\triangle QRS$ is $\angle R = 90^\circ$, dus $QS^2 = QR^2 + RS^2$
 $QS^2 = 12^2 + 5^2 = 169$
 $QS = \sqrt{169} = 13$

$$\frac{PQ}{12} \mid \frac{32,5}{13} \text{ geeft } PQ = \frac{12 \cdot 32,5}{13} = 30$$

$$\frac{32,5}{13} \mid \frac{PT}{5} \text{ geeft } PT = \frac{32,5 \cdot 5}{13} = 12,5$$

Bladzijde 58

17 a $\triangle PQR \sim \triangle PTS$

b $\frac{PQ}{PT} \mid \frac{QR}{TS} \mid \frac{PR}{PS}$ geeft $\frac{12}{5} \mid \frac{8}{TS} \mid \frac{7}{PS}$

$$\frac{12}{5} \mid \frac{7}{PS} \text{ geeft } PS = \frac{5 \cdot 7}{12} \approx 2,9$$

$$\frac{12}{5} \mid \frac{8}{TS} \text{ geeft } TS = \frac{5 \cdot 8}{12} \approx 3,3$$

18 a $\triangle DEF \sim \triangle DGH$

b In $\triangle DEF$ is $\angle E = 90^\circ$, dus $DE^2 + EF^2 = DF^2$
 $DE^2 + 12^2 = 20^2$
 $DE^2 = 400 - 144 = 256$
 $DE = \sqrt{256} = 16$

c $\frac{DE}{DG} \mid \frac{EF}{GH} \mid \frac{DF}{DH}$ geeft $\frac{16}{5} \mid \frac{12}{GH} \mid \frac{20}{DH}$

$$\frac{16}{5} \mid \frac{12}{GH} \text{ geeft } GH = \frac{5 \cdot 12}{16} = 3,75$$

$$\frac{16}{5} \mid \frac{20}{DH} \text{ geeft } DH = \frac{5 \cdot 20}{16} = 6,25$$

19 a $\triangle ABC \sim \triangle EBD$

b $\frac{AB}{EB} \mid \frac{BC}{BD} \mid \frac{AC}{ED}$ geeft $\frac{AB}{10} \mid \frac{12}{BD} \mid \frac{8}{5}$

$$\frac{AB}{10} \mid \frac{8}{5} \text{ geeft } AB = \frac{10 \cdot 8}{5} = 16$$

$$\frac{12}{BD} \mid \frac{8}{5} \text{ geeft } BD = \frac{12 \cdot 5}{8} = 7,5$$

$$AD = AB - BD = 16 - 7,5 = 8,5$$

2.3 Gelijkvormigheid aantonen

Bladzijde 59

20 $\left. \begin{array}{l} \angle C = 180^\circ - 80^\circ - 30^\circ = 70^\circ \text{ (hoekensom driehoek)} \\ \angle P = 180^\circ - 80^\circ - 30^\circ = 70^\circ \text{ (hoekensom driehoek)} \end{array} \right\} \angle C = \angle P$

Bladzijde 60

21 $\left. \begin{array}{l} \angle P \text{ (in } \triangle PQR) = \angle P \text{ (in } \triangle PST) \\ \angle R = \angle S (= 90^\circ) \end{array} \right\} \triangle PQR \sim \triangle PTS$

In $\triangle PST$ is $\angle S = 90^\circ$, dus $PT^2 = PS^2 + ST^2$
 $PT^2 = 12^2 + 6,4^2 = 184,96$
 $PT = \sqrt{184,96} = 13,6$

$$\frac{PQ}{PT} \mid \frac{QR}{TS} \mid \frac{PR}{PS} \text{ geeft } \frac{20,4}{13,6} \mid \frac{QR}{6,4} \mid \frac{PR}{12}$$

$$\frac{20,4}{13,6} \mid \frac{QR}{6,4} \text{ geeft } QR = \frac{20,4 \cdot 6,4}{13,6} = 9,6$$

$$\frac{20,4}{13,6} \left| \frac{PR}{12} \right. \text{ geeft } PR = \frac{20,4 \cdot 12}{13,6} = 18$$

$$RT = PR - PT = 18 - 13,6 = 4,4$$

22 a $\left. \begin{array}{l} \angle A_1 = \angle A_2 \text{ (gegeven)} \\ \angle B = \angle E \text{ (gegeven)} \end{array} \right\} \triangle ABC \sim \triangle AED$

b $\frac{AB}{AE} \left| \frac{BC}{ED} \right| \frac{AC}{AD} \text{ geeft } \frac{6}{8} \left| \frac{4}{ED} \right| \frac{3}{AD}$

$$\frac{6}{8} \left| \frac{3}{AD} \right. \text{ geeft } AD = \frac{8 \cdot 3}{6} = 4$$

$$\frac{6}{8} \left| \frac{4}{ED} \right. \text{ geeft } DE = \frac{8 \cdot 4}{6} \approx 5,3$$

$$CD = AD - AC = 4 - 3 = 1$$

23 a $\left. \begin{array}{l} \angle A \text{ (in } \triangle ABC) = \angle A \text{ (in } \triangle ADE) \\ \angle C_1 = \angle D (= 90^\circ) \end{array} \right\} \triangle ABC \sim \triangle AED$

b In $\triangle ABC$ is $\angle C_1 = 90^\circ$, dus $AB^2 = AC^2 + BC^2$
 $AB^2 = 3^2 + 4^2 = 25$
 $AB = \sqrt{25} = 5$

$$\frac{AB}{AE} \left| \frac{BC}{ED} \right| \frac{AC}{AD} \text{ geeft } \frac{5}{AE} \left| \frac{4}{9} \right| \frac{3}{AD}$$

$$\frac{5}{AE} \left| \frac{4}{9} \right. \text{ geeft } AE = \frac{5 \cdot 9}{4} = 11,25$$

$$\frac{4}{9} \left| \frac{3}{AD} \right. \text{ geeft } AD = \frac{9 \cdot 3}{4} = 6,25$$

24 $\left. \begin{array}{l} \angle Q_1 = \angle Q_2 \text{ (gegeven)} \\ \angle R = \angle S \text{ (gegeven)} \end{array} \right\} \triangle PQR \sim \triangle TQS$

$$\frac{PQ}{TQ} \left| \frac{QR}{QS} \right| \frac{PR}{TS} \text{ geeft } \frac{PQ}{8} \left| \frac{10}{6} \right| \frac{8}{TS}$$

$$\frac{10}{6} \left| \frac{8}{TS} \right. \text{ geeft } ST = \frac{6 \cdot 8}{10} = 4,8$$

$$\frac{PQ}{8} \left| \frac{10}{6} \right. \text{ geeft } PQ = \frac{8 \cdot 10}{6} \approx 13,3$$

$$PT = PQ - QT = 13,33... - 8 \approx 5,3$$

25 $\left. \begin{array}{l} \angle B \text{ (in } \triangle ABC) = \angle B \text{ (in } \triangle BDE) \\ \angle A = \angle E (= 90^\circ) \end{array} \right\} \triangle ABC \sim \triangle EBD$

In $\triangle BDE$ is $\angle E = 90^\circ$, dus $BE^2 + DE^2 = BD^2$
 $BE^2 + 5^2 = 13^2$
 $BE^2 = 169 - 25 = 144$
 $BE = \sqrt{144} = 12$

$$\frac{AB}{EB} \left| \frac{BC}{BD} \right| \frac{AC}{ED} \text{ geeft } \frac{18}{12} \left| \frac{BC}{13} \right| \frac{AC}{5}$$

$$\frac{18}{12} \left| \frac{AC}{5} \right. \text{ geeft } AC = \frac{18 \cdot 5}{12} = 7,5$$

$$\frac{18}{12} \left| \frac{BC}{13} \right. \text{ geeft } BC = \frac{18 \cdot 13}{12} = 19,5$$

Bladzijde 61

$$26 \quad \left. \begin{array}{l} \angle B \text{ (in } \triangle BCF) = \angle C \text{ (in } \triangle ACD) \text{ (gegeven)} \\ \angle C \text{ (in } \triangle BCF) = \angle A (= 90^\circ) \end{array} \right\} \triangle BCF \sim \triangle CAD$$

$$\frac{BC}{CA} \mid \frac{CF}{AD} \mid \frac{BF}{CD} \text{ geeft } \frac{5}{8} \mid \frac{CF}{AD} \mid \frac{7}{CD}$$

$$\frac{5}{8} \mid \frac{7}{CD} \text{ geeft } CD = \frac{8 \cdot 7}{5} = 11,2$$

Dus de ladder CD is 11,2 meter.

Bladzijde 62

$$27 \quad \mathbf{a} \quad \left. \begin{array}{l} \angle E = \angle H \text{ (Z-hoeken)} \\ \angle F_1 = \angle F_2 \text{ (overstaande hoeken)} \end{array} \right\} \triangle DEF \sim \triangle GHF$$

$$\frac{DE}{GH} \mid \frac{EF}{HF} \mid \frac{DF}{GF} \text{ geeft } \frac{2,2}{GH} \mid \frac{1,4}{4,2} \mid \frac{2,6}{GF}$$

$$\frac{2,2}{GH} \mid \frac{1,4}{4,2} \text{ geeft } GH = \frac{2,2 \cdot 4,2}{1,4} = 6,6$$

$$\frac{1,4}{4,2} \mid \frac{2,6}{GF} \text{ geeft } FG = \frac{2,6 \cdot 4,2}{1,4} = 7,8$$

$$\mathbf{b} \quad DG = DF + FG = 2,6 + 7,8 = 10,4$$

$$28 \quad \left. \begin{array}{l} \angle P = \angle R (= 90^\circ) \\ \angle T = \angle S \text{ (Z-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle PQT \sim \triangle RQS$$

$$\text{In } \triangle QRS \text{ is } \angle R = 90^\circ, \text{ dus } QS^2 = QR^2 + RS^2 \\ QS^2 = 8^2 + 6^2 = 100 \\ QS = \sqrt{100} = 10$$

$$\frac{PQ}{RQ} \mid \frac{QT}{QS} \mid \frac{PT}{RS} \text{ geeft } \frac{20}{8} \mid \frac{QT}{10} \mid \frac{PT}{6}$$

$$\frac{20}{8} \mid \frac{PT}{6} \text{ geeft } PT = \frac{20 \cdot 6}{8} = 15$$

$$\frac{20}{8} \mid \frac{QT}{10} \text{ geeft } QT = \frac{20 \cdot 10}{8} = 25$$

$$29 \quad \left. \begin{array}{l} \angle C = \angle D_1 \text{ (F-hoeken)} \\ \angle B = \angle E_1 \text{ (F-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle ABC \sim \triangle AED$$

$$\frac{AB}{AE} \mid \frac{BC}{ED} \mid \frac{AC}{AD} \text{ geeft } \frac{AB}{27} \mid \frac{BC}{20} \mid \frac{26}{18}$$

$$\frac{AB}{27} \mid \frac{26}{18} \text{ geeft } AB = \frac{27 \cdot 26}{18} = 39$$

$$\frac{BC}{20} \mid \frac{26}{18} \text{ geeft } BC = \frac{20 \cdot 26}{18} \approx 28,89$$

$$BE = AB - AE = 39 - 27 = 12$$

$$\begin{aligned} & \left. \begin{array}{l} \angle E = \angle C \text{ (in } \triangle BCF \text{) (Z-hoeken)} \\ \angle A \text{ (in } \triangle AEF \text{) } = \angle B \text{ (Z-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle AEF \sim \triangle BCF \end{aligned}$$

$$\frac{AE}{BC} \mid \frac{EF}{CF} \mid \frac{AF}{BF} \text{ geeft } \frac{2}{3} \mid \frac{EF}{CF} \mid \frac{1,5}{BF}$$

$$\frac{2}{3} \mid \frac{1,5}{BF} \text{ geeft } BF = \frac{3 \cdot 1,5}{2} = 2,25$$

$$\begin{aligned} & \left. \begin{array}{l} \angle A = \angle B (= 90^\circ) \\ \angle C \text{ (in } \triangle BCE \text{) } = \angle C \text{ (in } \triangle ACD \text{)} \end{array} \right\} \triangle BCE \sim \triangle ACD \end{aligned}$$

$$\frac{BC}{AC} \mid \frac{CE}{CD} \mid \frac{BE}{AD} \text{ geeft } \frac{1,3}{21,3} \mid \frac{CE}{CD} \mid \frac{1,75}{AD}$$

$$\frac{1,3}{21,3} \mid \frac{1,75}{AD} \text{ geeft } AD = \frac{21,3 \cdot 1,75}{1,3} \approx 28,7$$

Dus de hoogte van de boom is 28,7 meter.

Bladzijde 63

$$\begin{aligned} & \left. \begin{array}{l} \angle B = \angle D (= 90^\circ) \\ \angle A = \angle E \text{ (Z-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle ABC \sim \triangle EDC \end{aligned}$$

$$\frac{AB}{ED} \mid \frac{BC}{DC} \mid \frac{AC}{EC} \text{ geeft } \frac{25}{DE} \mid \frac{8}{20} \mid \frac{AC}{EC}$$

$$\frac{25}{DE} \mid \frac{8}{20} \text{ geeft } DE = \frac{25 \cdot 20}{8} = 62,5 \text{ meter}$$

Dus de breedte van het kanaal is 62,5 meter.

33 a Zie de figuur hiernaast.

$$\begin{aligned} & \left. \begin{array}{l} \angle A \text{ (in } \triangle ABC \text{) } = \angle D \text{ (in } \triangle BDE \text{) } (= 90^\circ) \\ \angle B \text{ (in } \triangle ABC \text{) } = \angle B \text{ (in } \triangle BDE \text{)} \end{array} \right\} \triangle ABC \sim \triangle DBE \end{aligned}$$

$$\frac{AB}{DB} \mid \frac{BC}{BE} \mid \frac{AC}{DE} \text{ geeft } \frac{7}{2} \mid \frac{BC}{BE} \mid \frac{AC}{1,6}$$

$$\frac{7}{2} \mid \frac{AC}{1,6} \text{ geeft } AC = \frac{7 \cdot 1,6}{2} = 5,6$$

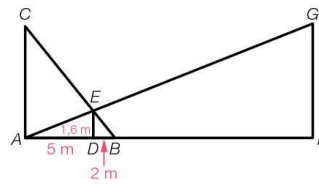
Dus de hoogte van de lantaarpalen is 5,6 meter.

$$\begin{aligned} & \left. \begin{array}{l} \angle A \text{ (in } \triangle AFG \text{) } = \angle A \text{ (in } \triangle ADE \text{)} \\ \angle F = \angle D (= 90^\circ) \end{array} \right\} \triangle AFG \sim \triangle ADE \end{aligned}$$

$$\frac{AF}{AD} \mid \frac{FG}{DE} \mid \frac{AG}{AE} \text{ geeft } \frac{AF}{5} \mid \frac{5,6}{1,6} \mid \frac{AG}{AE}$$

$$\frac{AF}{5} \mid \frac{5,6}{1,6} \text{ geeft } AF = \frac{5 \cdot 5,6}{1,6} = 17,5$$

Dus de afstand tussen de lantaarpalen is 17,5 meter.

34 Zie de figuur hiernaast.

In $\triangle FST'$ is $\angle F = 90^\circ$, dus $ST'^2 = FS^2 + FT'^2$
 $ST'^2 = 115^2 + 315^2 = 112450$
 $ST' = \sqrt{112450} = 335,33\dots$

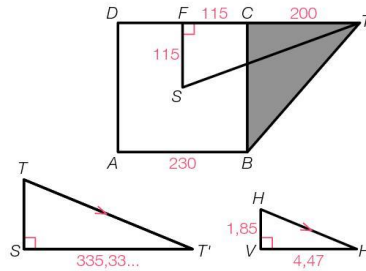
Bram geven we aan met het lijnstuk HV en zijn schaduw met het lijnstuk $H'V'$. Zie de figuur hiernaast.

$\left. \begin{array}{l} \angle S = \angle V (= 90^\circ) \\ \angle T' = \angle H' \text{ (F-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle STT' \sim \triangle VHH'$

$$\frac{ST}{1,85} \mid \frac{TT'}{4,47} \mid \frac{ST'}{335,33\dots} \text{ geeft } \frac{ST}{1,85} \mid \frac{TT'}{4,47} \mid 335,33\dots$$

$$\frac{ST}{1,85} \mid \frac{335,33\dots}{4,47} \text{ geeft } ST = \frac{1,85 \cdot 335,33\dots}{4,47} \approx 139$$

Dus de hoogte van de piramide is 139 meter.

35 a Zie de figuur hiernaast.

$\left. \begin{array}{l} \angle P = \angle H \text{ (in } \triangle EHQ \text{ (Z-hoeken))} \\ \angle A = \angle E (= 90^\circ) \end{array} \right\} \triangle APQ \sim \triangle EHQ$

$$\frac{AP}{EH} \mid \frac{PQ}{HQ} \mid \frac{AQ}{EQ} \text{ geeft } \frac{AP}{3} \mid \frac{PQ}{HQ} \mid \frac{3}{2}$$

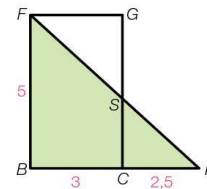
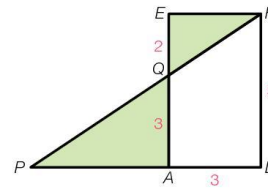
$$\frac{AP}{3} \mid \frac{3}{2} \text{ geeft } AP = \frac{3 \cdot 3}{2} = 4,5$$

b Zie de figuur hiernaast.

$\left. \begin{array}{l} \angle R \text{ (in } \triangle BRF) = \angle R \text{ (in } \triangle CRS) \\ \angle B = \angle C (= 90^\circ) \end{array} \right\} \triangle BFR \sim \triangle CSR$

$$\frac{BF}{CS} \mid \frac{FR}{SR} \mid \frac{BR}{CR} \text{ geeft } \frac{5}{CS} \mid \frac{FR}{SR} \mid \frac{5,5}{2,5}$$

$$\frac{5}{CS} \mid \frac{5,5}{2,5} \text{ geeft } CS = \frac{2,5 \cdot 5}{5,5} \approx 2,27$$

2.4 Een lengte x stellen

Bladzijde 64

36 a Uit $\triangle PQT \sim \triangle PRS$ volgt de verhoudingstabel $\frac{PQ}{PR} \mid \frac{QT}{RS} \mid \frac{PT}{PS}$, en hieruit volgt de

verhoudingstabel $\frac{PQ}{PR} \mid \frac{QT}{RS}$.

b Je kunt PQ niet berekenen met $PQ = \frac{PR \cdot QT}{RS}$ omdat je PR niet weet.

Bladzijde 65

37 a $\left. \begin{array}{l} \angle E \text{ (in } \triangle ADE) = \angle E \text{ (in } \triangle CEF) \\ \angle D = \angle C (= 90^\circ) \end{array} \right\} \triangle ADE \sim \triangle CFE$

Stel $CE = x$, dan is $DE = 8,4 + x$.

$$\frac{AD}{FC} \mid \frac{DE}{CE} \text{ geeft } \frac{6}{1,8} \mid \frac{8,4 + x}{x}$$

$$6x = 1,8(8,4 + x)$$

$$6x = 15,12 + 1,8x$$

$$4,2x = 15,12$$

$$x = \frac{15,12}{4,2} = 3,6, \text{ dus } CE = 3,6.$$

b In $\triangle CEF$ is $\angle C = 90^\circ$, dus $EF^2 = CE^2 + CF^2$
 $EF^2 = 3,6^2 + 1,8^2 = 16,2$
 $EF = \sqrt{16,2} \approx 4,0$

- 38 a $\left. \begin{array}{l} \angle B = \angle E \text{ (Z-hoeken)} \\ \angle A = \angle D (= 90^\circ) \end{array} \right\} \triangle ABC \sim \triangle DEC$
 Stel $AC = x$, dan is $CD = 6,6 - x$.

$$\frac{BC}{EC} \Big| \frac{AC}{DC} \text{ geeft } \frac{6,2}{2,6} \Big| \frac{x}{6,6 - x}$$

$$2,6x = 6,2(6,6 - x)$$

$$2,6x = 40,92 - 6,2x$$

$$8,8x = 40,92$$

$$x = \frac{40,92}{8,8} = 4,65, \text{ dus } AC = 4,65.$$

- b In $\triangle ABC$ is $\angle A = 90^\circ$, dus $AB^2 + AC^2 = BC^2$
 $AB^2 + 4,65^2 = 6,2^2$
 $AB^2 = 6,2^2 - 4,65^2 = 16,8175$
 $AB = \sqrt{16,8175} = 4,100\dots$

$$\text{opp } \triangle ABC = \frac{1}{2} \cdot 4,100\dots \cdot 4,65 \approx 9,5$$

- 39 $\left. \begin{array}{l} \angle A \text{ (in } \triangle ABD) = \angle A \text{ (in } \triangle ACE) \\ \angle D \text{ (in } \triangle ABD) = \angle E \text{ (F-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle ABD \sim \triangle ACE$
 Stel $AB = x$, dan is $AC = x + 26$.

$$\frac{AB}{AC} \Big| \frac{AD}{AE} \text{ geeft } \frac{x}{x + 26} \Big| \frac{158}{178}$$

$$178x = 158(x + 26)$$

$$178x = 158x + 4108$$

$$20x = 4108$$

$$x = \frac{4108}{20} = 205,4, \text{ dus } AB = 205,4 \text{ meter.}$$

- 40 $\left. \begin{array}{l} \angle A = \angle D \text{ (in } \triangle BDS) \text{ (F-hoeken)} \\ \angle B \text{ (in } \triangle ABC) = \angle B \text{ (in } \triangle BDS) \end{array} \right\} \triangle ABC \sim \triangle BDS$
 Stel $BS = x$, dan is $BC = 5 + x$.

$$\frac{BC}{BS} \Big| \frac{AC}{DS} \text{ geeft } \frac{5 + x}{x} \Big| \frac{11}{4}$$

$$11x = 4(x + 5)$$

$$11x = 4x + 20$$

$$7x = 20$$

$$x = \frac{20}{7}, \text{ dus } BS = \frac{20}{7}.$$

- $\left. \begin{array}{l} \angle D \text{ (in } \triangle DEF) = \angle D \text{ (in } \triangle BDS) \\ \angle E = \angle B \text{ (in } \triangle BDS) \text{ (F-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle DEF \sim \triangle BDS$

$$\frac{EF}{BS} \Big| \frac{DF}{DS} \text{ geeft } \frac{EF}{\frac{20}{7}} \Big| \frac{18}{4}$$

$$EF = \frac{18 \cdot \frac{20}{7}}{4} \approx 12,9$$

2.5 Hellingsgetal

Bladzijde 66

- 41 a Bij een horizontale verplaatsing van één meter is de verticale verplaatsing $\frac{9}{40} = 0,225$ meter.
 b Bij een horizontale verplaatsing van één meter is van helling b de verticale verplaatsing $\frac{12}{60} = 0,2$ meter, en is van helling c de verticale verplaatsing $\frac{11}{50} = 0,22$ meter. Bij helling a is bij een horizontale verplaatsing van één meter de verticale verplaatsing het grootst, dus helling a is het steilst.

Bladzijde 67

42 a $\text{hellingsgetal} = \frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = \frac{159}{562} \approx 0,28$

b $\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = 0,37$ geeft

$\frac{\text{verticale verplaatsing}}{300}$		$0,37$
		1

verticale verplaatsing = $300 \cdot 0,37 = 111$

c $\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = 0,22$ geeft

$\frac{53}{\text{horizontale verplaatsing}}$		$0,22$
		1

horizontale verplaatsing = $\frac{53}{0,22} \approx 240,91$

43 a $\text{hellingsgetal} = \frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = \frac{388,8}{4050} = 0,096$, dus hellingspercentage = 9,6%.

b hellingspercentage = 27%, dus hellingsgetal = 0,27.

$\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = 0,27$ geeft

$\frac{112}{\text{horizontale verplaatsing}}$		$0,27$
		1

horizontale verplaatsing = $\frac{112}{0,27} \approx 414,8$

c hellingspercentage = 7,6%, dus hellingsgetal = 0,076.

$\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = 0,076$ geeft

$\frac{\text{verticale verplaatsing}}{170}$		$0,076$
		1

verticale verplaatsing = $170 \cdot 0,076 \approx 12,9$

Bladzijde 68

44 $\text{hellingsgetal} = \frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = \frac{29,6}{185} = 0,16$, dus hellingspercentage = 16%.

45 hellingspercentage = 142%, dus hellingsgetal = 1,42.

$\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = 1,42$ geeft

$\frac{177,5}{\text{horizontale verplaatsing}}$		$1,42$
		1

horizontale verplaatsing = $\frac{177,5}{1,42} = 125$ meter

46 a AB : $\text{hellingsgetal} = \frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = \frac{5}{300} \approx 0,017$, dus hellingspercentage $\approx 1,7\%$.

CD : $\text{hellingsgetal} = \frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = \frac{35}{300} \approx 0,117$, dus hellingspercentage $\approx 11,7\%$.

GH : $\text{hellingsgetal} = \frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = \frac{30}{300} = 0,1$, dus hellingspercentage = 10%.

b KI : $\text{hellingsgetal} = \frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = \frac{60}{400} = 0,15$, dus hellingspercentage = 15%.

FE : $\text{hellingsgetal} = \frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = \frac{10}{100} = 0,1$, dus hellingspercentage = 10%.

47 Op helling BC :

hellingspercentage = 8%, dus hellingsgetal = 0,08.

$\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = 0,08$ geeft

$\frac{\text{verticale verplaatsing}}{80}$		$0,08$
		1

verticale verplaatsing = $80 \cdot 0,08 = 6,4$ meter

Op helling AB :

hellingspercentage = 13%, dus hellingsgetal = 0,13.

$\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = 0,13$ geeft

$\frac{\text{verticale verplaatsing}}{160}$		$0,13$
		1

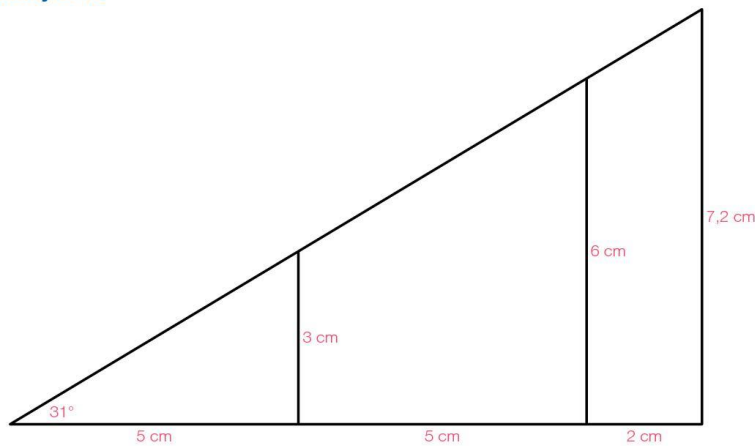
verticale verplaatsing = $160 \cdot 0,13 = 20,8$ meter

Dus de skiër daalt $6,4 + 20,8 = 27,2$ meter.

2.6 Tangens

Bladzijde 69

48 a

verticale verplaatsing ≈ 3 cm geeft hellingsgetal = $\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} \approx \frac{3}{5} = 0,6$

b verticale verplaatsing ≈ 6 cm geeft hellingsgetal = $\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} \approx \frac{6}{10} = 0,6$

c verticale verplaatsing $\approx 7,2$ cm geeft hellingsgetal = $\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} \approx \frac{7,2}{12} = 0,6$

49 a $\tan(28^\circ) \approx 0,53$

c $\tan(40^\circ) \approx 0,84$

e $\tan(1^\circ) \approx 0,02$

b $\tan(4^\circ) \approx 0,07$

d $\tan(15^\circ) \approx 0,27$

f $\tan(89^\circ) \approx 57,29$

Bladzijde 70

50 a $15 \tan(74^\circ) \approx 52,31$

b $\frac{\tan(15^\circ)}{74} \approx 0,00$

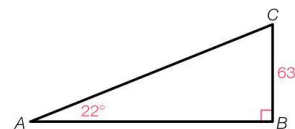
c $\frac{8,4}{\tan(9^\circ)} \approx 53,04$

Bladzijde 71

51 a Zie de figuur hiernaast.

$$\tan(\angle A) = \frac{BC}{AB} \text{ geeft } \frac{\tan(22^\circ)}{1} \mid \frac{63}{AB}$$

$$AB = \frac{63}{\tan(22^\circ)} \approx 155,9$$

Dus de horizontale verplaatsing is 155,9 meter.

b $\angle B = 90^\circ$, dus $AC^2 = AB^2 + BC^2$
 $AC^2 = 155,93...^2 + 63^2 = 28283,3...$
 $AC = \sqrt{28283,3...} \approx 168$

Dus de lengte van de helling is 168 meter.

52 Zie de figuur hiernaast.

$$\tan(\angle A) = \frac{BC}{AB} \text{ geeft } \frac{\tan(18^\circ)}{1} \mid \frac{BC}{450}$$

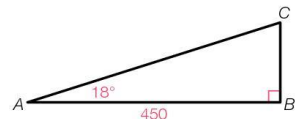
$$BC = 450 \tan(18^\circ) = 146,2...$$

$$\angle B = 90^\circ, \text{ dus } AC^2 = AB^2 + BC^2$$

$$AC^2 = 450^2 + 146,2...^2 = 223878,4...$$

$$AC = \sqrt{223878,4...} \approx 473$$

Dus de lengte van de helling is 473 meter.

53 a Zijde AC is de verticale verplaatsing en zijde AB is de horizontale verplaatsing.

$$\text{b } \tan(\angle B) = \frac{AC}{AB} \text{ geeft } \frac{\tan(22^\circ)}{1} \mid \frac{AC}{4,5}$$

$$AC = 4,5 \tan(22^\circ) \approx 1,8 \text{ cm}$$

$$54 \text{ a } \tan(\angle A) = \frac{BC}{AB} \text{ geeft } \frac{\tan(15^\circ)}{1} \mid \frac{BC}{98}$$

$$BC = 98 \tan(15^\circ) \approx 26,3 \text{ meter}$$

b $\angle B = 90^\circ$, dus $AC^2 = AB^2 + BC^2$

$$AC^2 = 98^2 + 26,25\dots^2 = 10293,5\dots$$

$$AC = \sqrt{10293,5\dots} \approx 101,5 \text{ meter}$$

c De oppervlakte van de piste is $24 \cdot 101,45\dots \approx 2435 \text{ m}^2$.

55 Zie de figuur hiernaast.

$$\tan(\angle A) = \frac{BC}{AB} \text{ geeft } \frac{\tan(70^\circ)}{1} \mid \frac{BC}{16,75}$$

$$BC = 16,75 \tan(70^\circ) = 46,02\dots$$

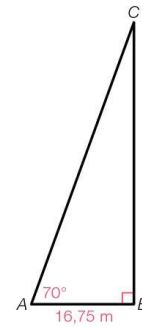
$\angle B = 90^\circ$, dus $AC^2 = AB^2 + BC^2$

$$AC^2 = 16,75^2 + 46,02\dots^2 = 2398,42\dots$$

$$AC = \sqrt{2398,42\dots} = 48,97\dots$$

De snelheid is $\frac{48,97\dots}{44} = 1,11\dots$ meter per seconde.

Dat is $\frac{1,11\dots \cdot 3600}{1000} \approx 4,0$ km per uur.

56 a hellingshoek $\approx 35^\circ$
b hellingshoek $\approx 11^\circ$

c hellingshoek $= 45^\circ$
d hellingshoek $\approx 6^\circ$

Bladzijde 72

57 a $\tan(\angle A) = \frac{17}{9}$ geeft $\angle A \approx 62,1^\circ$

b $\tan(\angle A) = 0,821$ geeft $\angle A \approx 39,4^\circ$

c $\tan(\angle A) = 9,6$ geeft $\angle A \approx 84,1^\circ$

d $\tan(\angle A) = 1$ geeft $\angle A = 45^\circ$

e $\tan(\angle A) = \sqrt{3}$ geeft $\angle A = 60^\circ$

f $\tan(\angle A) = 1\frac{3}{7}$ geeft $\angle A \approx 55,0^\circ$

Bladzijde 73

58	hellingshoek	11,3°	17°	69,7°	39°	77,5°	79,5°	80,2°
	hellingsgetal	0,2	0,3	2,7	0,8	4,5	5,4	5,8

59 $\tan(\angle A) = \frac{BC}{AB} = \frac{22}{40}$ geeft $\angle A \approx 28,8^\circ$

$\tan(\angle E) = \frac{DF}{DE} = \frac{29}{39}$ geeft $\angle E \approx 36,6^\circ$

$\tan(\angle K) = \frac{LM}{KL} = \frac{36}{28}$ geeft $\angle K \approx 52,1^\circ$

60 hellingspercentage = 50%, dus hellingsgetal = 0,5.

Dit geeft hellingshoek $\approx 26,6^\circ$.

Dus de maximale hellingshoek die deze pistebully aankan is ongeveer $26,6^\circ$.

61 $PZ = 2950 - 996 = 1954$

$\angle P = 90^\circ$, dus $EP^2 + PZ^2 = EZ^2$

$$EP^2 + 1954^2 = 2200^2$$

$$EP^2 = 2200^2 - 1954^2 = 1021884$$

$$EP = \sqrt{1021884} = 1010,88\dots$$

$\tan(\angle E) = \frac{PZ}{EP} = \frac{1954}{1010,88\dots}$ geeft $\angle E \approx 62,6^\circ$

Dus de hellingshoek van de baan is ongeveer $62,6^\circ$.

- 62 De verticale verplaatsing is $3218 - 2489 = 729$ meter.
 Meten geeft $AB = 4$ cm, dus de horizontale verplaatsing is in werkelijkheid $20000 \cdot 4 = 80000$ cm = 800 meter.
 $\tan(\text{hellingshoek}) = \frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = \frac{729}{800}$ geeft hellingshoek $\approx 42,3^\circ$.

Gemengde opgaven

Bladzijde 74

1 a $\frac{11}{29} \mid \frac{a}{40}$ geeft $a = \frac{11 \cdot 40}{29} \approx 15,17$

$\frac{11}{29} \mid \frac{3}{b}$ geeft $b = \frac{29 \cdot 3}{11} \approx 7,91$

b $\frac{c+3}{c-3} \mid \frac{8}{5}$ geeft $5(c+3) = 8(c-7)$
 $5c + 15 = 8c - 56$
 $5c - 8c = -56 - 15$
 $-3c = -71$
 $c = \frac{-71}{-3} \approx 23,67$

$\frac{8}{5} \mid \frac{3d-11}{d+9}$ geeft $8(d+9) = 5(3d-11)$
 $8d + 72 = 15d - 55$
 $8d - 15d = -55 - 72$
 $-7d = -127$
 $d = \frac{-127}{-7} \approx 18,14$

2 $\left. \begin{array}{l} \angle P \text{ (in } \triangle PQT) = \angle P \text{ (in } \triangle PRS) \\ \angle Q \text{ (in } \triangle PQT) = \angle R \text{ (F-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle PQT \sim \triangle PRS$

$\frac{PQ}{PR} \mid \frac{QT}{RS} \mid \frac{PT}{PS}$ geeft $\frac{26}{PR} \mid \frac{18}{30} \mid \frac{PT}{62}$

$\frac{26}{PR} \mid \frac{18}{30}$ geeft $PR = \frac{30 \cdot 26}{1} \approx 43,3$

$QR = PR - PQ = 43,33... - 26 \approx 17,3$

$\frac{18}{30} \mid \frac{PT}{62}$ geeft $PT = \frac{18 \cdot 62}{30} = 37,2$

$ST = PS - PT = 62 - 37,2 = 24,8$

3 $\left. \begin{array}{l} \angle A = \angle D (= 90^\circ) \\ \angle S \text{ (in } \triangle AST) = \angle S \text{ (in } \triangle DHS) \end{array} \right\} \triangle AST \sim \triangle DSH$

$\frac{AS}{DS} \mid \frac{ST}{SH} \mid \frac{AT}{DH}$ geeft $\frac{8,4}{0,6} \mid \frac{ST}{SH} \mid \frac{AT}{1,7}$

$\frac{8,4}{0,6} \mid \frac{AT}{1,7}$ geeft $AT = \frac{8,4 \cdot 1,7}{0,6} = 23,8$

De hoogte van de toren is 23,8 meter.

4 a $\left. \begin{array}{l} \angle A = \angle E (= 90^\circ) \\ \angle B \text{ (in } \triangle ABC) = \angle B \text{ (in } \triangle BDE) \end{array} \right\} \triangle ABC \sim \triangle EBD$
 In $\triangle ABC$ is $\angle A = 90^\circ$, dus $BC^2 = AB^2 + AC^2$
 $BC^2 = 12^2 + 5^2 = 169$
 $BC = \sqrt{169} = 13$

$$\frac{AB}{EB} \mid \frac{BC}{BD} \mid \frac{AC}{ED} \text{ geeft } \frac{12}{5} \mid \frac{13}{BD} \mid \frac{5}{ED}$$

$$\frac{12}{5} \mid \frac{5}{ED} \text{ geeft } DE = \frac{5 \cdot 5}{12} \approx 2,08$$

$$\frac{12}{5} \mid \frac{13}{BD} \text{ geeft } BD = \frac{5 \cdot 13}{12} = 5,416\dots$$

$$AD = AB - BD = 12 - 5,416\dots \approx 6,58$$

b $\tan(\angle B) = \frac{AC}{AB} = \frac{5}{12}$ geeft $\angle B = 22,61\dots^\circ$

$$\angle D_2 = 180^\circ - 90^\circ - 22,61\dots^\circ = 67,38\dots^\circ \text{ (hoekensom driehoek)}$$

$$\angle D_1 = 180^\circ - 67,38\dots^\circ \approx 112,6^\circ \text{ (gestrekte hoek)}$$

5 a $\left. \begin{array}{l} \angle E \text{ (in } \triangle ABE) = \angle E \text{ (in } \triangle CEF) \\ \angle A \text{ (in } \triangle ABE) = \angle F \text{ (in } \triangle CEF) \text{ (F-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle ABE \sim \triangle FCH$

$$\frac{AB}{FC} \mid \frac{BE}{CE} \mid \frac{AE}{FE} \text{ geeft } \frac{6}{FC} \mid \frac{8}{3} \mid \frac{AE}{FE}$$

$$\frac{6}{FC} \mid \frac{8}{3} \text{ geeft } CF = \frac{6 \cdot 3}{8} = 2,25$$

b $\left. \begin{array}{l} \angle G = \angle B \text{ (in } \triangle BCH) \text{ (Z-hoeken)} \\ \angle H \text{ (in } \triangle DGH) = \angle H \text{ (in } \triangle BCH) \text{ (overstaande hoeken)} \end{array} \right\} \triangle DGH \sim \triangle CBH$

$$\frac{DG}{CB} \mid \frac{GH}{BH} \mid \frac{DH}{CH} \text{ geeft } \frac{CG}{5} \mid \frac{GH}{BH} \mid \frac{2}{4}$$

$$\frac{DG}{5} \mid \frac{2}{4} \text{ geeft } DG = \frac{2 \cdot 5}{4} = 2,5$$

Bladzijde 75

6 a Zie de figuur hiernaast.
 $\left. \begin{array}{l} \angle V = \angle Y (= 90^\circ) \\ \angle S = \angle D \text{ (Z-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle SVW \sim \triangle DYW$

$$\frac{SV}{DY} \mid \frac{VW}{YW} \mid \frac{SW}{DW} \text{ geeft } \frac{1,1}{DY} \mid \frac{1,4}{12} \mid \frac{SW}{DW}$$

$$\frac{1,1}{DY} \mid \frac{1,4}{12} \text{ geeft } DY = \frac{1,1 \cdot 12}{1,4} \approx 9,4$$

Dus de diepte van de duiker is 9,4 meter.

b In $\triangle SVW$ is $\angle V = 90^\circ$, dus $SW^2 = SV^2 + VW^2$
 $SW^2 = 1,1^2 + 1,4^2 = 3,17$
 $SW = \sqrt{3,17} = 1,78\dots$

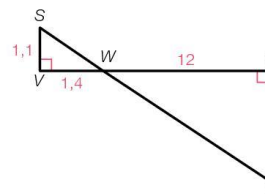
In $\triangle DYW$ is $\angle Y = 90^\circ$, dus $DW^2 = DY^2 + WY^2$
 $DW^2 = 9,42\dots^2 + 12^2 = 232,89\dots$
 $DW = \sqrt{232,89\dots} = 15,26\dots$

$$DS = 15,26\dots + 1,78\dots \approx 17,0$$

Dus de lengte van de veiligheidslijn is 17,0 meter.

c $\tan(\angle W) = \frac{SV}{VW} = \frac{1,1}{1,4}$ geeft $\angle W \approx 38,2^\circ$

Dus de lijn maakt een hoek van $38,2^\circ$ met het water.

- 7 a hellingsgetal = $\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = \frac{1}{37} \approx 0,027$, dus hellingspercentage $\approx 2,7\%$.
 b hellingsgetal = 0,0270... geeft hellingshoek $\approx 1,55^\circ$.
 c hellingshoek = $1,15^\circ$ geeft hellingsgetal = $\tan(1,15^\circ) = 0,020...$

$$\text{hellingsgetal} = \frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} \text{ geeft } \frac{0,020...}{1} \left| \frac{1}{\text{horizontale verplaatsing}} \right.,$$

$$\text{dus horizontale verplaatsing} = \frac{1}{0,020...} \approx 50.$$

Dus het glijgetal is 50.

- 8 a $\tan(\angle B) = \frac{AC}{BC}$ geeft $\frac{\tan(41^\circ)}{1} \left| \frac{AC}{120} \right.$ dus $AC = 120 \tan(41^\circ) \approx 104$.

Dus de kist raakt de muur op een hoogte van 104 cm.

- b In $\triangle ABC$ is $\angle C = 90^\circ$, dus $AB^2 = BC^2 + AC^2$
 $AB^2 = 120^2 + 104,3...^2 = 25281,4...$
 $AB = \sqrt{25281,4...} = 159,0... \text{ cm} = 15,90... \text{ dm}$
 De inhoud van de kist is $(15,90...)^3 \approx 4020 \text{ dm}^3 = 4020 \text{ L}$.

- 9 $\left. \begin{array}{l} \angle A = \angle E (= 90^\circ) \\ \angle C_1 = \angle C_2 \text{ (overstaande hoeken)} \end{array} \right\} \triangle ABC \sim \triangle EDC$
 In $\triangle ABC$ is $\angle A = 90^\circ$, dus $AB^2 + AC^2 = BC^2$
 $AB^2 + 7^2 = 25^2$
 $AB^2 = 625 - 49 = 576$
 $AB = \sqrt{576} = 24$

$$\frac{AB}{ED} \left| \frac{BC}{DC} \right. \left| \frac{AC}{EC} \right. \text{ geeft } \frac{24}{60} \left| \frac{25}{DC} \right. \left| \frac{7}{EC} \right.$$

$$\frac{24}{60} \left| \frac{25}{DC} \right. \text{ geeft } CD = \frac{60 \cdot 25}{24} = 62,5$$

- In $\triangle ABD$ is $\angle A = 90^\circ$, dus $BD^2 = AB^2 + AD^2$
 $BD^2 = 576 + (7 + 62,5)^2 = 5406,25$
 $BD = \sqrt{5406,25} \approx 73,5$

- 10 $\left. \begin{array}{l} \angle A = \angle D_2 \text{ (F-hoeken)} \\ \angle B = \angle E_2 \text{ (F-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle ABC \sim \triangle DEC$
 Stel $CE = x$, dan is $BC = 2 + x$.

$$\frac{AB}{DE} \left| \frac{BC}{EC} \right. \text{ geeft } \frac{5,6}{4} \left| \frac{2+x}{x} \right.$$

$$5,6x = 4(2+x)$$

$$5,6x = 8 + 4x$$

$$1,6x = 8$$

$$x = \frac{8}{1,6} = 5, \text{ dus } CE = 5 \text{ en } BC = 7.$$

$$\frac{AB}{DE} \left| \frac{AC}{DC} \right. \text{ geeft } \frac{5,6}{4} \left| \frac{AC}{7} \right. \text{ dus } AC = \frac{5,6 \cdot 7}{4} = 9,8.$$

Dus de omtrek van $\triangle ABC$ is $5,6 + 7 + 9,8 = 22,4$.

Diagnostische toets

Bladzijde 78

- 1 a $\frac{6}{13} \left| \frac{x}{17} \right.$ geeft $x = \frac{6 \cdot 17}{13} \approx 7,8$
 $\frac{6}{13} \left| \frac{17}{y} \right.$ geeft $y = \frac{13 \cdot 17}{6} \approx 36,8$

$$\text{b } \frac{13}{21} \mid \frac{x-6}{7} \text{ geeft } 21(x-6) = 13 \cdot 7$$

$$21x - 126 = 91$$

$$21x = 91 + 126$$

$$21x = 217$$

$$x = \frac{217}{21} \approx 10,3$$

$$\frac{13}{21} \mid \frac{3}{2y-1} \text{ geeft } 13(2y-1) = 21 \cdot 3$$

$$26y - 13 = 63$$

$$26y = 63 + 13$$

$$26y = 76$$

$$y = \frac{76}{26} \approx 2,9$$

$$\text{c } \frac{x-1}{5} \mid \frac{2x+3}{4} \text{ geeft } 5(2x+3) = 4(x-1)$$

$$10x + 15 = 4x - 4$$

$$10x - 4x = -4 - 15$$

$$6x = -19$$

$$x = \frac{-19}{6} \approx -3,2$$

2 a $\triangle ABC \sim \triangle DEC$

b In $\triangle CDE$ is $\angle E = 90^\circ$, dus $CE^2 + DE^2 = CD^2$

$$CE^2 + 12^2 = 20^2$$

$$CE^2 = 400 - 144 = 256$$

$$CE = \sqrt{256} = 16$$

Uit $\triangle ABC \sim \triangle DEC$ volgt $\frac{AB}{DE} \mid \frac{BC}{EC} \mid \frac{AC}{DC}$ en dit geeft $\frac{AB}{12} \mid \frac{35}{16} \mid \frac{AC}{20}$.

$$\frac{35}{16} \mid \frac{AC}{20} \text{ geeft } AC = \frac{35 \cdot 20}{16} = 43,75$$

$$\frac{AB}{12} \mid \frac{35}{16} \text{ geeft } AB = \frac{35 \cdot 12}{16} = 26,25$$

3 a $\triangle PQR \sim \triangle PTS$

b Uit $\triangle PQR \sim \triangle PTS$ volgt $\frac{PQ}{PT} \mid \frac{QR}{TS} \mid \frac{PR}{PS}$ en dit geeft $\frac{9,6}{PT} \mid \frac{QR}{3,5} \mid \frac{14,4}{6}$.

$$\frac{9,6}{PT} \mid \frac{14,4}{6} \text{ geeft } PT = \frac{9,6 \cdot 6}{14,4} = 4$$

$$\frac{QR}{3,5} \mid \frac{14,4}{6} \text{ geeft } QR = \frac{3,5 \cdot 14,4}{6} = 8,4$$

4 $\angle C = \angle D (= 90^\circ)$

$\angle B$ (in $\triangle ABC$) = $\angle B$ (in $\triangle BDE$) $\} \triangle ABC \sim \triangle EBD$

In $\triangle ABC$ is $\angle C = 90^\circ$, dus $AB^2 = AC^2 + BC^2$

$$AB^2 = 6^2 + 8^2 = 100$$

$$AB = \sqrt{100} = 10$$

$$\frac{AB}{EB} \mid \frac{BC}{BD} \mid \frac{AC}{ED} \text{ geeft } \frac{10}{6,5} \mid \frac{8}{BD} \mid \frac{6}{ED}$$

$$\frac{10}{6,5} \mid \frac{6}{ED} \text{ geeft } DE = \frac{6,5 \cdot 6}{10} = 3,9$$

$$\frac{10}{6,5} \mid \frac{8}{BD} \text{ geeft } BD = \frac{6,5 \cdot 8}{10} = 5,2$$

$$\left. \begin{array}{l} \angle A = \angle D \text{ (Z-hoeken)} \\ \angle B = \angle E \text{ (Z-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle ABC \sim \triangle DEC$$

$$\frac{AB}{DE} \mid \frac{BC}{EC} \mid \frac{AC}{DC} \text{ geeft } \frac{6,2}{DE} \mid \frac{9,8}{3,1} \mid \frac{5,3}{DC}$$

$$\frac{6,2}{DE} \mid \frac{9,8}{3,1} \text{ geeft } DE = \frac{3,1 \cdot 6,2}{9,8} \approx 2,0$$

$$\frac{9,8}{3,1} \mid \frac{5,3}{DC} \text{ geeft } CD = \frac{3,1 \cdot 5,3}{9,8} \approx 1,7, \text{ dus } AD \approx 5,3 + 1,7 = 7,0.$$

Bladzijde 79

$$\left. \begin{array}{l} \angle B = \angle E (= 90^\circ) \\ \angle A = \angle D \text{ (F-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle ABC \sim \triangle DEF$$

$$\frac{AB}{DE} \mid \frac{BC}{EF} \mid \frac{AC}{DF} \text{ geeft } \frac{30}{1,27} \mid \frac{BC}{1,50} \mid \frac{AC}{DF}$$

$$\frac{30}{1,27} \mid \frac{BC}{1,50} \text{ geeft } BC = \frac{30 \cdot 1,50}{1,27} \approx 35$$

Dus de lengte van de zendmast is 35 meter.

$$\left. \begin{array}{l} \angle A = \angle B \text{ (in } \triangle BCD \text{) (F-hoeken)} \\ \angle E = \angle D \text{ (in } \triangle BCD \text{) (F-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle ACE \sim \triangle BCD$$

Stel $BC = x$, dan is $AC = 7,3 + x$.

$$\frac{AC}{BC} \mid \frac{AE}{BD} \text{ geeft } \frac{7,3 + x}{x} \mid \frac{4,6}{1,2}$$

$$4,6x = 1,2(7,3 + x)$$

$$4,6x = 8,76 + 1,2x$$

$$3,4x = 8,76$$

$$x = \frac{8,76}{3,4} \approx 2,6, \text{ dus } BC \approx 2,6.$$

8 a hellingsgetal = $\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = \frac{26}{19} \approx 1,4$

b $\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = 0,29$ geeft $\frac{\text{verticale verplaatsing}}{24,1} \mid \frac{0,29}{1}$

$$\text{verticale verplaatsing} = 24,1 \cdot 0,29 \approx 7,0$$

c hellingspercentage = 57%, dus hellingsgetal = 0,57.

$$\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = 0,57 \text{ geeft } \frac{70}{\text{horizontale verplaatsing}} \mid \frac{0,57}{1}$$

$$\text{horizontale verplaatsing} = \frac{70}{0,57} \approx 122,8$$

9 a In $\triangle ABE$ is $\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = 0,48$ en dit geeft $\frac{BE}{20} \mid \frac{0,48}{1}$.

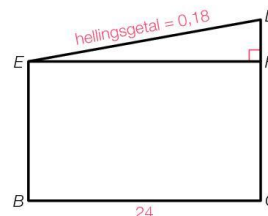
$$BE = 0,48 \cdot 20 = 9,6 \text{ meter}$$

b Zie de figuur hiernaast.

$$\text{In } \triangle DEF \text{ is } \frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = 0,18 \text{ en dit geeft } \frac{DF}{24} \mid \frac{0,18}{1},$$

$$\text{dus } DF = 0,18 \cdot 24 = 4,32.$$

$$CD = DF + CF = 9,6 + 4,32 \approx 13,9 \text{ meter}$$

$$10 \quad \mathbf{a} \quad \tan(\angle A) = \frac{BC}{AB} \text{ geeft } \frac{\tan(65^\circ)}{1} \mid \frac{BC}{20}$$

$$BC = 20 \tan(65^\circ) \approx 42,9$$

Dus de kabel AC is op een hoogte van 42,9 meter aan de zendmast bevestigd.

$$\mathbf{b} \quad \text{In } \triangle ABC \text{ is } \angle B = 90^\circ, \text{ dus } AC^2 = AB^2 + BC^2$$

$$AC^2 = 20^2 + 42,89\dots^2 = 2239,5\dots$$

$$AC = \sqrt{2239,5\dots} \approx 47,3 \text{ meter}$$

$$11 \quad \mathbf{a} \quad \tan(\text{hellingshoek}) = 0,27 \text{ geeft hellingshoek } \approx 15,1^\circ$$

$$\mathbf{b} \quad \text{hellingsgetal} = \tan(27^\circ) = 0,5095\dots, \text{ dus hellingspercentage } \approx 51,0\%.$$

Herhaling

Bladzijde 80

$$1 \quad \mathbf{a} \quad \frac{6}{9} \mid \frac{3,5}{x} \text{ geeft } x = \frac{9 \cdot 3,5}{6} \approx 5,3$$

$$\frac{6}{9} \mid \frac{17}{y} \text{ geeft } y = \frac{9 \cdot 17}{6} = 25,5$$

$$\mathbf{b} \quad \frac{5}{2,1} \mid \frac{x}{9} \text{ geeft } x = \frac{5 \cdot 9}{2,1} \approx 21,4$$

$$\frac{5}{2,1} \mid \frac{y}{7} \text{ geeft } y = \frac{5 \cdot 7}{2,1} \approx 16,7$$

$$\mathbf{c} \quad \frac{x}{44} \mid \frac{6,1}{58} \text{ geeft } x = \frac{6,1 \cdot 44}{58} \approx 4,6$$

$$\frac{6,1}{58} \mid \frac{2}{y} \text{ geeft } y = \frac{58 \cdot 2}{6,1} \approx 19,0$$

$$2 \quad \mathbf{a} \quad \frac{3x-2}{4} \mid \frac{x+4}{7} \text{ geeft } 7(3x-2) = 4(x+4)$$

$$21x - 14 = 4x + 16$$

$$21x - 4x = 16 + 14$$

$$17x = 30$$

$$x = \frac{30}{17} \approx 1,8$$

$$\mathbf{b} \quad \frac{3}{11} \mid \frac{5+x}{8x-2} \text{ geeft } 3(8x-2) = 11(5+x)$$

$$24x - 6 = 55 + 11x$$

$$24x - 11x = 55 + 6$$

$$13x = 61$$

$$x = \frac{61}{13} \approx 4,7$$

$$\frac{3}{11} \mid \frac{7}{2y-3} \text{ geeft } 3(2y-3) = 11 \cdot 7$$

$$6y - 9 = 77$$

$$6y = 77 + 9$$

$$6y = 86$$

$$y = \frac{86}{6} \approx 14,3$$

- 3 a** Omdat $\angle A = \angle L$, $\angle B = \angle K$ en $\angle C = \angle M$ is $\triangle ABC \sim \triangle LKM$.

Hieruit volgt de verhoudingstabel $\frac{AB}{LK} \mid \frac{BC}{KM} \mid \frac{AC}{LM}$.

b $\frac{AB}{LK} \mid \frac{BC}{KM} \mid \frac{AC}{LM}$ geeft $\frac{7}{9} \mid \frac{6}{KM} \mid \frac{5}{LM}$

$\frac{7}{9} \mid \frac{6}{KM}$ geeft $KM = \frac{9 \cdot 6}{7} \approx 7,7$

$\frac{7}{9} \mid \frac{5}{LM}$ geeft $LM = \frac{9 \cdot 5}{7} \approx 6,4$

- 4 a** In $\triangle QST$ is $\angle S = 90^\circ$, dus $QT^2 = QS^2 + ST^2$
 $QT^2 = 2^2 + 1,5^2 = 6,25$
 $QT = \sqrt{6,25} = 2,5$

b $\triangle PQR \sim \triangle SQT$

c $\frac{PQ}{SQ} \mid \frac{QR}{QT} \mid \frac{PR}{ST}$ geeft $\frac{7}{2} \mid \frac{QR}{2,5} \mid \frac{PR}{1,5}$

d $\frac{7}{2} \mid \frac{PR}{1,5}$ geeft $PR = \frac{7 \cdot 1,5}{2} = 5,25$

$\frac{7}{2} \mid \frac{QR}{2,5}$ geeft $QR = \frac{7 \cdot 2,5}{2} = 8,75$

Bladzijde 81

- 5 a** $\triangle KLM \sim \triangle NLO$

b $\frac{KL}{NL} \mid \frac{LM}{LO} \mid \frac{KM}{NO}$ geeft $\frac{8,7}{NL} \mid \frac{LM}{4,6} \mid \frac{5,3}{3,3}$

c $\frac{8,7}{NL} \mid \frac{5,3}{3,3}$ geeft $LN = \frac{8,7 \cdot 3,3}{5,3} \approx 5,4$

$KN = KL - LN = 8,7 - 5,416... \approx 3,3$

d $\frac{LM}{4,3} \mid \frac{5,3}{3,3}$ geeft $LM = \frac{4,6 \cdot 5,3}{3,3} \approx 7,4$

$MO = LM - LO = 7,387... - 4,6 \approx 2,8$

- 6 a** In $\triangle ABC$ is $\angle B = 90^\circ$, dus $AC^2 = AB^2 + BC^2$
 $AC^2 = 5^2 + 12^2 = 169$
 $AC = \sqrt{169} = 13$

b $\left. \begin{array}{l} \angle B = \angle D (= 90^\circ) \\ \angle C \text{ (in } \triangle ABC) = \angle C \text{ (in } \triangle CDE) \end{array} \right\} \triangle ABC \sim \triangle EDC$

c $\frac{AB}{ED} \mid \frac{BC}{DC} \mid \frac{AC}{EC}$ geeft $\frac{5}{ED} \mid \frac{12}{DC} \mid \frac{13}{5}$

d $\frac{5}{ED} \mid \frac{13}{5}$ geeft $DE = \frac{5 \cdot 5}{13} \approx 1,9$

$\frac{12}{DC} \mid \frac{13}{5}$ geeft $CD = \frac{12 \cdot 5}{13} \approx 4,6$

- 7 a $\angle D_1$ is gelijk aan $\angle B$.
 b $\left. \begin{array}{l} \angle A = \angle E_1 \text{ (F-hoeken)} \\ \angle B = \angle D_1 \text{ (F-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle ABC \sim \triangle EDC$

c $\frac{AB}{ED} \mid \frac{BC}{DC} \mid \frac{AC}{EC}$ geeft $\frac{3,6}{ED} \mid \frac{BC}{1,1} \mid \frac{5,4}{1,6}$

d $\frac{3,6}{ED} \mid \frac{5,4}{1,6}$ geeft $DE = \frac{1,6 \cdot 3,6}{5,4} \approx 1,1$

$\frac{BC}{1,1} \mid \frac{5,4}{1,6}$ geeft $BC = \frac{5,4 \cdot 1,1}{1,6} \approx 3,7$

$BD = BC - CD = 3,7125 - 1,1 \approx 2,6$

- 8 a $\left. \begin{array}{l} \angle P = \angle T \text{ (Z-hoeken)} \\ \angle Q_1 = \angle Q_2 \text{ (overstaande hoeken)} \end{array} \right\} \triangle PQR \sim \triangle TQS$

b $\frac{PQ}{TQ} \mid \frac{QR}{QS} \mid \frac{PR}{TS}$ geeft $\frac{3,6}{TQ} \mid \frac{3,5}{QS} \mid \frac{4,5}{2,9}$

c $\frac{3,5}{QS} \mid \frac{4,5}{2,9}$ geeft $QS = \frac{3,5 \cdot 2,9}{4,5} \approx 2,3$

$RS = QR + QS = 3,5 + 2,25 \dots \approx 5,8$

d $\frac{3,6}{TQ} \mid \frac{4,5}{2,9}$ geeft $QT = \frac{3,6 \cdot 2,9}{4,5} = 2,32$

$PT = PQ + QT = 3,6 + 2,32 \approx 5,9$

Bladzijde 82

- 9 a $\left. \begin{array}{l} \angle D = \angle E_1 \text{ (F-hoeken)} \\ \angle H = \angle G_1 \text{ (F-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle FDH \sim \triangle FEG$

$\frac{FD}{FE} \mid \frac{DH}{EG} \mid \frac{FH}{FG}$ geeft $\frac{3,6}{2,0} \mid \frac{2,4}{EG} \mid \frac{FH}{3,0}$

$\frac{3,6}{2,0} \mid \frac{2,4}{EG}$ geeft $EG = \frac{2,0 \cdot 2,4}{3,6} \approx 1,3$

$\frac{3,6}{2,0} \mid \frac{FH}{3,0}$ geeft $FH = \frac{3,6 \cdot 3,0}{2,0} = 5,4$

$GH = FH - FG = 5,4 - 3,0 = 2,4$

- b $\left. \begin{array}{l} \angle P = \angle S \text{ (Z-hoeken)} \\ \angle Q = \angle T \text{ (Z-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle PQR \sim \triangle STR$

$\frac{PQ}{ST} \mid \frac{QR}{TR} \mid \frac{PR}{SR}$ geeft $\frac{3,1}{ST} \mid \frac{2,9}{1,1} \mid \frac{1,1}{SR}$

$\frac{3,1}{ST} \mid \frac{2,9}{1,1}$ geeft $ST = \frac{3,1 \cdot 1,1}{2,9} \approx 1,2$

$\frac{2,9}{1,1} \mid \frac{1,1}{SR}$ geeft $SR = \frac{1,1 \cdot 1,1}{2,9} = 0,417 \dots$

$PS = PR + RS = 1,1 + 0,417 \dots \approx 1,5$

10 a $\left. \begin{array}{l} \angle E = \angle D \text{ (Z-hoeken)} \\ \angle A = \angle C (= 90^\circ) \end{array} \right\} \triangle ABE \sim \triangle CBD$

b $\frac{AB}{CB} \mid \frac{BE}{BD} \mid \frac{AE}{CD}$ geeft $\frac{40}{10} \mid \frac{BE}{BD} \mid \frac{AE}{17}$

$\frac{40}{10} \mid \frac{AE}{17}$ geeft $AE = \frac{40 \cdot 17}{10} = 68$

Dus de breedte van het kanaal is 68 meter.

11 a $AB = x + 1,2$

b $\frac{x + 1,2}{x} \mid \frac{1,8}{1,2}$

c $1,8x = 1,2(x + 1,2)$

$1,8x = 1,2x + 1,44$

$0,6x = 1,44$

$x = 2,4$

d $AB = x + 1,2 = 2,4 + 1,2 = 3,6$

12 a $\left. \begin{array}{l} \angle P = \angle S \text{ (Z-hoeken)} \\ \angle Q = \angle T \text{ (Z-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle PQR \sim \triangle STR$

b Stel $QR = x$, dan is $TR = 3,5 - x$.

$\frac{PQ}{ST} \mid \frac{QR}{TR}$ geeft $\frac{2,8}{1,6} \mid \frac{x}{3,5 - x}$

$1,6x = 2,8(3,5 - x)$

$1,6x = 9,8 - 2,8x$

$4,4x = 9,8$

$x = \frac{9,8}{4,4} \approx 2,2$, dus $QR \approx 2,2$.

c $RT = 3,5 - x = 3,5 - 2,227... \approx 1,3$

Bladzijde 83

13 a $\text{hellingsgetal} = \frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = \frac{11}{39} \approx 0,28$

b $\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = 0,62$ geeft $\frac{23}{\text{horizontale verplaatsing}} \mid \frac{0,62}{1}$

$\text{horizontale verplaatsing} = \frac{23}{0,62} \approx 37,10$

c $\text{hellingspercentage} = 11\%$, dus $\text{hellingsgetal} = 0,11$.

$\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = 0,11$ geeft $\frac{\text{verticale verplaatsing}}{170} \mid \frac{0,11}{1}$

$\text{verticale verplaatsing} = 0,11 \cdot 170 = 18,7$

14 In $\triangle ABE$ is $\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = 0,38$, dus $\frac{BE}{5,2} \mid \frac{0,38}{1}$ en dit geeft $BE = 5,2 \cdot 0,38 = 1,976$.

In $\triangle DEF$ is $\frac{\text{verticale verplaatsing}}{\text{horizontale verplaatsing}} = 0,82$, dus $\frac{DF}{2,9} \mid \frac{0,82}{1}$ en dit geeft $DF = 2,9 \cdot 0,82 = 2,378$.

Dus $CD = 1,976 + 2,378 = 4,354$.

15 $AC = 18 \tan(27^\circ) \approx 9,2$

16 a $\tan(\angle B) = \frac{LW}{BL}$ geeft $\frac{\tan(16^\circ)}{1} \mid \frac{LW}{3000}$

$LW = 3000 \tan(16^\circ) = 860,23... \approx 860$ meter

b In $\triangle BLW$ is $\angle L = 90^\circ$, dus $BW^2 = BL^2 + LW^2$

$BW^2 = 3000^2 + 860,23...^2 = 9\,740\,006,246...$

$BW = \sqrt{9\,740\,006,246} \approx 3121$

Dus de afstand van Bilal tot W is 3121 meter.

17 a $\tan(\angle A) = 0,1$ geeft $\angle A \approx 5,7^\circ$

b $\tan(\angle A) = 11,1$ geeft $\angle A \approx 84,9^\circ$

c hellingspercentage = 7%, dus hellingsgetal = 0,07 geeft hellingshoek $\approx 4,0^\circ$.

d hellingspercentage = 17%, dus hellingsgetal = 0,17 geeft hellingshoek $\approx 9,6^\circ$.

e hellingshoek = $12,7^\circ$ geeft hellingsgetal = $\tan(12,7^\circ) \approx 0,225$, dus hellingspercentage $\approx 22,5\%$.

f hellingshoek = 56° geeft hellingsgetal = $\tan(56^\circ) \approx 1,483$, dus hellingspercentage $\approx 148,3\%$.

Onderzoek Vergrotingen tekenen

Bladzijde 84

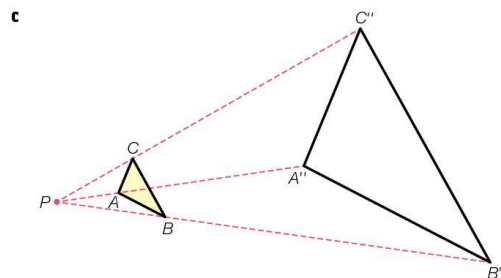
1 a $\left. \begin{array}{l} PA' = 2,5 \cdot PA \\ PC' = 2,5 \cdot PC \\ \angle P \text{ (in } \triangle PAC) = \angle P \text{ (in } \triangle PA'C') \end{array} \right\} \triangle PAC \sim \triangle PA'C'$

b Uit $\triangle PAC \sim \triangle PA'C'$ volgt de verhoudingstabel $\frac{PA}{PA'} \mid \frac{AC}{A'C'} \mid \frac{PC}{PC'}$, en omdat geldt

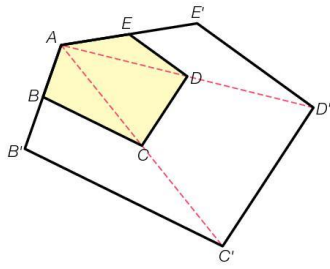
$\frac{PA'}{PA} = \frac{PC'}{PC} = 2,5$ is dus ook $\frac{A'C'}{AC} = 2,5$.

Op dezelfde manier als hiervoor kan aangetoond worden dat $\triangle PAB \sim \triangle PA'B'$ en

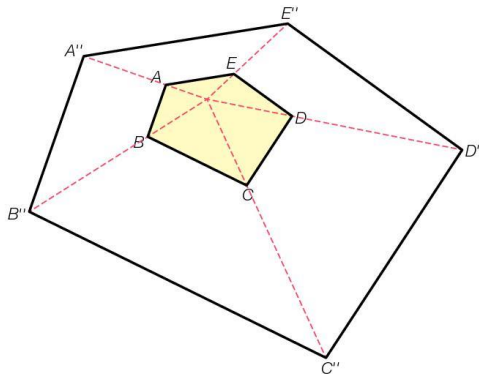
$\triangle PBC \sim \triangle PB'C'$ en dat hieruit volgt dat $\frac{A'B'}{AB} = 2,5$ en $\frac{B'C'}{BC} = 2,5$. Dus $\triangle A'B'C'$ is een vergroting van $\triangle ABC$.

2 a

b

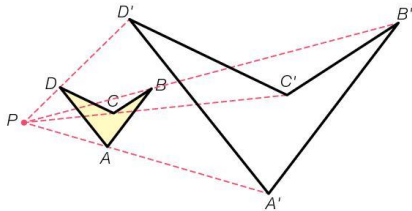

Bladzijde 85

3 Aanpak

- Teken de lijnstukken DD' en AA' en verleng deze lijnstukken zodat ze elkaar snijden. Het snijpunt P is het centrum van de vergroting.
- Bereken de vergrotingsfactor k met $k = \frac{PA'}{PA} = \frac{PD'}{PD}$, en gebruik dit om PB' en PC' te tekenen.
- Teken de vergroting $A'B'C'D'$.

Uitwerking

4 a *

- b Door in een pantograaf het volgpunt en het tekenpunt te verwisselen, kun je in plaats van een vergroting ook een verkleining tekenen.

5 a $BDEF$ is een parallellogram, dus $BF \parallel DE$ en $EF \parallel BD$. Dus

$$\left. \begin{array}{l} \angle F_1 = \angle E \text{ (F-hoeken)} \\ \angle B_1 = \angle C \text{ (F-hoeken)} \end{array} \right\} \triangle ABF \sim \triangle ACE$$

- b Is punt B het volgpunt en punt C het tekenpunt, dan is de vergrotingsfactor $\frac{AC}{AB} = \frac{11,0}{3,9} \approx 2,82$.
Is punt C het volgpunt en punt B het tekenpunt, dan is de vergrotingsfactor $\frac{AB}{AC} = \frac{3,9}{11,0} \approx 0,35$.

6 *